

УДК 81'37

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-2-9>

АСОЦІАТИ СЛОВА-СТИМУЛУ *WUT*: СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ (НА МАТЕРІАЛІ СПРЯМОВАНОГО АСОЦІАТИВНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)

Романова Наталя Василівна,
доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри німецької та романської філології
Херсонський державний університет
vissensvelt@gmail.com
orcid.org/0000-0002-7444-3811

У статті проаналізовано особливості семантики асоціатів слова-стимулу *WUT* «ЛЮТЬ», отримані експериментальним шляхом. Запропоновано робоче визначення емоції люті крізь призму спрямованого асоціативного експерименту, розкрито поняття “*Wut*” на основі дефініцій найбільш авторитетних лексикографічних джерел – тлумачного словника німецької мови (WAHRIG, 2012) та синонімічно-антонімічного словника Е. Булітті та Г. Булітті (1991), обраховано вагові коефіцієнти *W* синонімів і антонімів, уточнено термін «асоціат». Спрямованість асоціативного експерименту обмежено тематично. Термін проведення спрямованого асоціативного експерименту – лютий–квітень 2012 року, інформанти – автохтонне населення різних куточків Німеччини (м. Берлін, м. Дрезден, м. Дюссельдорф, м. Лейпциг, м. Майнц, м. Мюнхен), вік інформантів – 20–50 років, стать – жіноча й чоловіча, освіта – вища гуманітарного напрямку. Встановлено мережу асоціативних зв’язків слова-стимулу *WUT*, виявлено різновиди асоціатів: типові, перехідні та нетипові. Типові асоціати репрезентують стереотипне мислення, природа перехідних і нетипових асоціатів потенційно відкрита, динамічна й змінна. З’ясовано основні та додаткові асоціативно-семантичні відношення між отриманими асоціатами та словом-стимулом. Основні асоціативно-семантичні відношення відповідають теоретично можливим – парадигматичні та синтагматичні, додаткові виходять за межі теоретично можливих і реалізуються у вигляді реакції-синтагми та реакції-відмови. Узагальнено смислове наповнення асоціатів та класифіковано за тематичною ознакою. Виокремлено негативний, позитивний та нейтральний сенси. Негативний і нейтральний сенси характерні для типових, перехідних та нетипових асоціатів, позитивний сенс трапляється лише в нетипових асоціатах. З-поміж тематичних груп «Людина», «Червоний колір», «Буття» найменш прозорою є семантика тематичної групи «Буття».

Ключові слова: емоція, асоціат, слово-стимул, семантика, типові асоціати, перехідні асоціати, нетипові асоціати.

ASSOCIATES OF THE WORD-STIMULUS *WUT*: SEMANTIC ASPECT (CASE STUDY OF THE DIRECTED ASSOCIATIVE EXPERIMENT)

Romanova Natalia Vasylivna,
Doctor in Philological Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of German and Romance Philology
Kherson State University
vissensvelt@gmail.com
orcid.org/0000-0002-7444-3811

The article analyzes the features of the semantics of the associates of the word-stimulus *WUT* “RAGE”, obtained experimentally. A working definition of emotion rage through the prism of a directed associative experiment is proposed, the concept *Wut* is revealed on the basis of definitions of the most authoritative lexicographical sources – explanatory dictionary of German (WAHRIG, 2012) and synonymous-antonymous dictionary of E. Bulitta & H. Bulitta (1991), weight coefficients *W* of synonyms and antonyms, the term “associate” is specified. The focus of the associative experiment is limited thematically. The term of the directed associative experiment is February–April 2012, informants are the autochthonous population of different parts of Germany (Berlin, Dresden, Düsseldorf, Leipzig, Mainz, and Munich), the age of informants is 20–50 years old, gender – female and male, higher education in the humanities. The network of associative connections of the word-stimulus *WUT* is established, the types of associations are revealed: typical, transitional and atypical. Typical associations represent stereotypical thinking; the nature of transitional and atypical associations is potentially open, dynamic and variable. The basic and additional associative-semantic relations between the received associates and the word-stimulus are clarified. The main associative-semantic relations correspond to the theoretically possible ones – paradigmatic and syntagmatic, additional ones go beyond the theoretically possible ones and are realized in the form of reaction-syntagm and reaction-refusal. The semantic content of the associations is generalized and classified by thematic feature. Negative, positive and neutral meanings are singled out. Negative and neutral meanings are characteristic of typical, transitional and atypical associations, positive meaning occurs only in atypical associations. Among the thematic groups “Man”, “Red color”, “Genesis” the semantics of the thematic group “Genesis” is the least transparent.

Key words: emotion, associates, word-stimulus, semantics, typical associates, transitional associates, atypical associates.

1. Вступ

Пропонована студія продовжує серію публікацій авторки про «живу семантику» найменувань емоцій у німецькій лінгвокультурі (Романова, 2012, 2012б, 2012в, 2012д, 2018). Емоції є візитною карткою сучасної людини, оскільки сигналізують про її потреби, інтереси, бажання, внутрішній стан, рівень адаптації у соціумі й навколишньому світі, якість життя загалом.

Визначення емоції корелює з науковою традицією, методологічною базою та вибором предмета дослідження. Наприклад, у контексті теорії диференціальних емоцій феномен є основною мотиваційною системою організму і водночас фундаментальним особистісним процесом, що надають сенсу й значення людському існуванню (Изард, 2008: 54–67), з позиції вчинково-орієнтованого підходу емоції – механізм самопізнання особистості (Кириленко, 2016: 84).

Соціальні психологи розглядають емоції, з одного боку, як специфічну форму «взаємодії людини з навколишнім світом», з іншого – як «психічний спосіб ставлення індивіда до соціуму, до інших людей, до самого себе, психічне відображення у формі безпосереднього переживання життєвого змісту явищ і ситуацій» та як внутрішню мову, систему «сигналів, за допомогою яких індивід дізнається про те, що відбувається» (Орбан-Лембрик, 2004: 290).

Лінгвісти пов'язують природу емоцій з каталізатором креативних здібностей людини (Шаховский, 2009: 672), специфічною формою оцінки як різновиду пропозиційного ставлення (Fieler, 1990: 45), своєю чергою, літературознавці вживають термін у більш широкому розумінні, ніж той, що висвітлюють цитовані психологи, соціальні психологи й лінгвісти, а саме як «духовні стани персонажів, оповідачів, ліричних героїв, що втілюються відповідними зображально-виражальними засобами у структурі художнього твору» (ЛСД, 2006: 229).

Ми розуміємо **емоції** у річищі спрямованого асоціативного експерименту як опосередковані й спрямовані словом-стимулом переживання відношень, що склалися між індивідом і вербальним подразником. Результат отриманих асоціативних реакцій номінуємо асоціатами.

Актуальність роботи зумовлена радикальною зміною базисної наукової парадигми, орієнтованої на людину як носія об'єктивно-суб'єктивних лінгвістичних знань про навколишній світ і себе в ньому.

Мета дослідження – з'ясувати семантику асоціатів слова-стимулу WUT «ЛЮТЬ» через спрямований асоціативний експеримент.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**: 1) висвітлити поняття “Wut” та типи асоціативних реакцій; 2) описати семантико-тематичні особливості асоціатів слова-стимулу WUT; 3) систематизувати асоціати слова-стимулу WUT за семантичною ознакою.

2. Поняття “Wut” та його об'єктивація

Розкриття поняття “Wut” дає змогу побачити засади, на яких воно сформоване. На думку Р. Варіг-Бурфейнд, у Wut відображено інтенсивність вияву емоції гніву (*heftiger Zorn*), сильний афект (*Raserei*), гіпертрофовану схильність до чогось (*übertriebene Neigung für etwas*), гіпертрофоване захоплення чимось (*übertriebene Begeisterung*), наприклад, читанням, танцями (WAHRIG, 2012: 1089). Очевидним є пряме й перенесене значення. Пряме значення кодифікує психічну енергію, перенесене – раціональну оцінку соціально-психологічних явищ.

Синонімічний ряд Wut репрезентовано ідеографічними синонімами з відтінками люти: *Zorn, Ingrim, Empörung, Entrüstung, Erregung, Raserei, Aufgebrachtheit, Erbitterung, Ärger, Furor* (Bulitta, Bulitta, 1991: 768). Дозволимо собі нагадати, що синонімічний ряд це – «слова однієї частини мови з гранично близьким значенням» домінанті (Бешлей, 2016: 25). Семантичний зв'язок між домінантою і синонімом зворотно пропорційний: що далі від домінанти синонім у синонімічному ряду, то слабший їх смисловий зв'язок (Білинський, 2003: 20–21).

Величину вагового коефіцієнта W можна обрахувати за формулою «65» (Левицький, 2007: 193). Враховуємо число компонентів n та їх ранг r .

Загалом, процедура ґрунтується на паралельному додаванні, відніманні та послідовному діленні.

Отримуємо варіативний ваговий коефіцієнт смислової подібності W , що реалізується в межах 0,08–0,1. Максимально близькими до семантики домінанти *Wut* визнаємо лексеми: *Zorn* «гнів, лють» (1), *Ingrim* «заст. (прихована) злість, (прихована) лють; жорстокість, запеклість» (0,91), *Empörung* «обурення» (0,82), *Entrüstung* «так само» (0,72), *Erregung* «хвилювання, збудження» (0,64) і *Raserei* «шаленство, несамовитість» (0,55), нижче помірною – *Aufgebrachtheit* «злоба, роздратування, гнів, обурення» (0,45), *Erbitterung* «жорстокість; злоба, озлобленість;

лють, ворожнеча» (0,36) і *Ärger* «гнів, досада, роздратування» (0,27), мінімально схожими – запозичення з латини *Furor* «сказ, лють» (0,18) (Мюллер, 2012: 729, 347, 202, 206, 217, 491, 67, 210, 60, 256). Отже, семантика *Wut* тотожна інтенсивності вияву емоції гніву. Гнів мислять як сильне невдоволення, роздратування через несправедливість або образу (WAHRIG, 2012: 1106). Сюди додаються й історичні, психологічні, психоенергетичні та біологічні чинники. У зв'язку з обсягом статті аналіз останніх не передбачаємо.

Позитивне ставлення до емоції *Wut*, як відомо, відображено в антонімах. Наприклад: *Ruhe, Gelassenheit, Ausgeglichenheit, Fassung, Gefäßtheit, Selbstbeherrschung, Seelenruhe, Haltung, Gleichmut, Gemütsruhe, *Freude, Glück, Seligkeit, Wonne* (Bulitta, Bulitta, 1991: 768). Тут простежуємо кілька ідей: від спокою (*Ruhe, Gelassenheit, Seelenruhe, Gleichmut, Gemütsruhe*), до рівноваги (*Ausgeglichenheit, Fassung, Gefäßtheit*), самовладання (*Selbstbeherrschung, Haltung*), градації емоції радості (**Freude, Glück, Seligkeit, Wonne*).

Ваговий коефіцієнт антонімів *Wut*, як і синонімів, має максимальний крок близькості W_{max} (1) та мінімальний W_{min} (0,067) відповідно.

Встановлено ступені близькості семантики антонімів до домінанти, а саме: 1) максимальний; 2) нижчий помірного; 3) вищий мінімального; 4) мінімальний. Максимально близьку семантику мають лексеми *Ruhe* «спокій» (1), *Gelassenheit* «тс» (0,93), *Ausgeglichenheit* «рівновага» (0,87), *Fassung* «тс» (0,73), *Gefäßtheit* «тс» (0,67), *Selbstbeherrschung* «самовладання» (0,6), *Seelenruhe* «душевний спокій» (0,53), нижче помірного лексеми *Haltung* «самовладання» (0,47), *Gleichmut* «спокій» (0,4), *Gemütsruhe* «душевний спокій» (0,33), вище мінімального лексеми **Freude* «радість» (0,27), *Glück* «щастя» (0,2), *Seligkeit* «блаженство, вище щастя» (0,13), мінімально близьку лексема *Wonne* «блаженство, насолода» (0,067) (Мюллер, 2012: 512, 271, 81, 231, 266, 551, 305, 289, 274, 250, 290, 552, 714). Звідси випливає, що після інтенсивного вияву емоції гніву настає фаза загального спокою, що переходить у фазу душевного спокою та трансформується в емоцію радості. Емоція радості є природним станом людини (Астрогор, 2018: 30). В цьому контексті емоція гніву є неприродною, а тому шкідливою й небезпечною.

3. Асоціати та їх класифікація

Поняття «асоціат», як уже зазначалось, похідне від асоціативної реакції на слово-

стимул. Асоціат об'єктивує вибрану індивідом думку про смислове наповнення останнього. Виокремлено від трьох (Романова, 2012в: 286) до 15 асоціативних реакцій (Романова, 2018: 55). Основними асоціативними реакціями на аналізоване слово-символ є реакція-словоформа (парадигматичні відношення) і реакція-словосполучення (синтагматичні відношення), додатковими, які виходять за межі теоретично можливих, постають: реакція-синтагма (*WUT – gegen mich; laut werden; sauer sein 2*) та реакція-відмова.

Термін проведення спрямованого асоціативного експерименту – лютий–квітень 2012 року.

Місце проведення – різні міста Німеччини: Берлін, Дрезден, Дюссельдорф, Лейпциг, Майнц, Мюнхен.

Інформанти – автохтонні мешканці віком від 20 до 50 років, жіночої й чоловічої статі, що здобувають або мають вищу освіту гуманітарного напрямку.

За кількісними показниками асоціати класифікуємо на три групи: типові, нетипові, перехідні. *Типові* асоціати мають індекс «3» і вище, індекс *нетипових* асоціатів мінімальний, тобто становить «1», *перехідні* асоціати співвідносяться з індексом «2» (табл. 1). Зрозуміло, що нетипові й перехідні асоціати у разі збільшення кількості інформантів можуть змінити свій статус: перехідні стануть типовими, нетипові – перехідними.

Із табл. 1 видно, що частота розподілу асоціатів нерівномірна: домінують нетипові асоціати, що зумовлено специфікою експерименту. Спрямований асоціативний експеримент звужує асоціативні зони пошуку, обмежує вибір асоціативної реакції та виявляє оціночне ставлення індивіда до об'єкта дослідження (Романова, 2012а: 114; 2012б: 122).

Якісний склад асоціатів проілюстровано в таблиці 2. Знак «+» указує на наявність тих чи тих сем у семантичній структурі асоціата, знак «-» маніфестує їх відсутність, відповідно.

Згідно з даними табл. 2, смислове наповнення асоціатів релевантне негативному, позитивному та нейтральному сенсам. Негативний і нейтральний сенси характерні для всіх типів асоціатів, у тому числі типових, перехідних і нетипових, позитивний сенс трапляється лише в нетипових асоціатах. Отже, з певним застереженням висновуємо той факт, що якість семантики типових і перехідних асоціатів зумовлена якістю життєвого досвіду: у одних інформантів досвід негативно-нейтральний, у інших – негатив-

но-нейтрально-позитивний. На передній план висувається вже проблема особистості інформанта. Йдеться, зокрема, про його індивідуально-психологічні (темперамент, характер), соціально-психологічні (спрямованість, позиція, цінності, переконання тощо) якості, соціалізацію, систему міжособистісних стосунків тощо. Вивчення лінгвістики цих характеристик може бути перспективою подальших досліджень.

4. Семантико-тематичні особливості асоціатів слова-стимулу WUT

Спостереження за корпусом асоціатів слова-стимулу WUT показує, що їх семантика розмаїта, пов'язана з назвами інших емоцій (30): а) негативні (26) *Ärger 6, Enttäuschung 4, Gefühlsausbruch, Hass 2, Rage, Schmerz, Trauer 2, Unzufriedenheit 3, Verzweiflung 2, Zorn 4*; б) нейтральні (2) *Emotion 2*; в) позитивні (2) *Freude, Mut* (диференціація назв «інших емоцій» еквівалентна модальності переживання: відповідність певного явища потребам людини викликає в неї позитивні емоції, невідповідність – негативні, нейтральні емоції тотожні спокою або психічній рівновазі), назвами **девіантної** (або ненормативної для лінгвоспільноти) **поведінки** (17) **Agression 7, Eifersucht, Konflikt, *Kontrollverlöst, Schreien, *SCHREIEN, Sprachlosigkeit, Streit 2, Unbeherrschtheit, Verrat*, назвами **кольору** (11) *rot 6, Rot 4, *ROT*, назвами **оцінки** (11) *böse, Ernst, *Gefährlich, gegen mich, hilflos, Leistung, Probleme, *Saue, Unfairness, Ungerechtigkeit*, назвами **сили** в широкому розумінні (6) *Hilflosigkeit 4, *Hilflosigkeit, *Widerständis*, назвами **стану** (6): а) фізичний (3) *Befreiung, Chaos,*

Stau; б) емоційний (2) *sauer sein 2*; в) психічний (1) *Ausflippen*, назвами **дії**, спрямованої проти об'єкта (носія емоційного стану) (3) *laut werden, *rauslassen, weinen*, назвами **нагляду** за кимось, чимось (3) *Gewalt, Kontrolle 2*, **метафорою** (2) *Ausbruch, Explosion*, назвами **моралі** (2) *Böse, Korruption*, назвами **статусу** (2) *Chef, Papa*, назвами **фінансів** (2) *Gehalt, Geld*, назвою **діяльності** (1) *Arbeit*, назвою алкогольного **напою** (1) *Bier*, назвою верхньої **частини тіла** (1) *Kopf*, назвою **слухового відчуття** (1) *Laut*, назвою **інтенсивності вияву голосу** людиною або твариною (1) *Schrei*, назвою **тварини** чоловічої статі (1) *Stier*, назвою **розподілу** (1) *Vergebung* та **відмовою** (1).

Узагальнюючи наведену семантику за тематичною ознакою, отримуємо три групи асоціатів: «Людина», «Червоний колір», «Буття».

Людина постає в кількох планах: емоційному (*Ärger 6, Enttäuschung 4, Zorn 4, Unzufriedenheit 3, Emotion 2, sauer sein 2* тощо), соціально-психологічному (**Agression 7, Streit 2, Eifersucht, Konflikt* тощо), соціальному (*Kontrolle 2, Chef, Gehalt, Geld, Gewalt, Papa* тощо), аксіологічному (*böse, Ernst, *Gefährlich, gegen mich, hilflos* тощо), енергетичному (*Hilflosigkeit 4, *Hilflosigkeit, *Widerständis*), психічному (*Ausflippen, laut werden*), моральному (*Böse, Korruption*), комунікативному (*Schrei*, реакція-відмова), фізичному (*Bier*), біологічному (*Kopf*).

Як бачимо, підхід до розуміння і вивчення сучасної людини повинен бути комплексним: індивідуально-психологічним, соціально-пси-

Таблиця 1

Частота розподілу асоціатів слова-стимулу WUT

Типи асоціатів	Абс. к-ть	Приклади
Типові	37	<i>*Agression 7</i> (тут і далі знак * відображає орфографію інформантів. – Н.П.), <i>Ärger 6, Enttäuschung 4, Hilflosigkeit 4, rot 5, *Rot 4, Zorn 4, Unzufriedenheit 3</i>
Перехідні	14	<i>Emotion 2, Hass 2, Kontrolle 2, sauer sein 2, Streit 2, Trauer 2, Verzweiflung 2</i>
Нетипові	51	<i>Arbeit, Ausflippen, Bier, böse, Böse</i> тощо
Разом	102	

Таблиця 2

Якісний склад асоціатів слова-стимулу WUT

Типи асоціатів	Смислове наповнення			Приклади
	Негатив	Позитив	Нейтральне	
типові	+	–	+	<i>*Agression, Rot</i>
перехідні	+	–	+	<i>Hass, Emotion</i>
нетипові	+	+	+	<i>Ausbruch, Freude, Bier</i>

хологічним, соціологічним, гуманістичним, філософським, етичним, біологічним. Звісно, в людині важливо бачити не лише загальне, а й своєрідне. Йдеться про зовнішній вигляд, внутрішній світ, учинки, культуру взаємодії з навколишнім світом, духовні запити, менталітет, світогляд, характер, звички тощо. Людина як особистість розвивається у взаємодії з навколишнім середовищем. Її соціальні ролі мінливі, зумовлені предметними, комунікативними або емоціогенними ситуаціями. Звичайно, така диференціація ситуацій умовна, оскільки кожна з них може нашаруватись одна на одну або інтегруватись відповідно. Емоціогенну ситуацію визначають як сукупність умов і обставин, які найбільш часто «викликають емоції в людини» (Кириленко, 2007: 241). Але це вже інша проблема, що потребує окремого дослідження.

Поняття кольору посідає одне із чільних місць у житті людини, він викликає у неї не лише гаму почуттів, а й впливає «на її психічний, фізичний та емоційний стани» (Ковбасюк, 2004: 5), «відображає етнічні й психологічні стереотипи», прямолінійно «взаємодіє з концептуалізацією найбільш важливих архетипів: вогнем, кров'ю, рослинністю, небом, землею» (Ярмолевич, 2012: 325).

Червоний колір *rot* б описує пігментацію обличчя людини в стані люті, характеризує її негативну емоційну поведінку, іменник *Rot* 4 еквівалентний кольору фарби, крові, вогню (WAHRIG, 2012: 781), червоному світлу світлофора, яскраво-червоному кольору, картярському терміну (черви, бубни), рум'янцю, імпліцитно косметичному терміну (рум'яна) (Мюллер, 2012: 509), другий іменник **ROT* розглядаємо як ім'я концепту, що маніфестує всі знання інформанта про червоний колір (Пименова, 2009: 6). Виокремлюють різні типи концептів, у тому числі уявлення, схема, поняття, фрейм, сценарій (скрипт), гештальт (критерієм розмежування слугує характер інформації, що концептуалізується), сталі й несталі (тут критерій тотожний частоті вербального відтворення), вербалізовані й приховані (механізмом класифікації є форма коду та мета вербалізації), абстрактні й конкретні (за змістом) (Попова, Стернин, 2009: 22–25), фольклорні, побутові, релігійні, міфологічні, індивідуально-авторські, загальнопоетичні (за функціонуванням) (Сокол, 2016: 73) тощо. Ми не ставимо тут за мету визначити тип концепту **ROT* чи аналіз його концептуальних ознак. Однак переконані, що **ROT* має базовий прошарок, певний чуттєвий образ,

утілений словом-стимулом WUT. Цей образ є одиницею «універсального предметного коду», що «кодує цей концепт для мисленевих операцій» (Сокол, 2016: 13).

Буття реконструюємо, по-перше, через фізичний стан людини (*Befreiung, Chaos, Stau*), по-друге, через діяльність (*Arbeit*), за яку людина, як уже зазначалось вище, отримує певну винагороду від соціуму (*Gehalt, Geld*), по-третє, через тваринний світ (*Stier*).

Дешифратори буття, на жаль, непрозорі. До прикладу, *Befreiung* можна інтерпретувати і як «звільнення від когось, чогось», і як «визволення», відповідно (Мюллер, 2012: 104), *Chaos* перегукується з міфологічним терміном та з дисгармонією порядку (Мюллер, 2012: 151), *Stau* маніфестує накопичення рідини, терміни медицини та гідротехніки, а також поняття затору й транспортної пробки (Мюллер, 2012: 575), за *Arbeit* ховається праця, робота, справа, заняття, діяльність, результат діяльності, продукт діяльності, виріб (Мюллер, 2012: 58), *Stier* апелює до бика та астрономічного терміна (Мюллер, 2012: 581). Гіпотетично, *Stier* може вживатись і у перенесеному значенні, як-от наприклад, у фразеологічних одиницях *den Stier bei den Hörnern fassen/packen* “in einer schwierigen Lage entschlossen, ohne Zögern handeln” (DUDEN, 2008: 733) «розм. узяти бика за роги» (Мюллер, 2012: 581). Отже, семантика асоціатів багатогранна, не передбачувана, важко прогнозована, іноді не очікувана.

5. Висновки

Аналіз проблеми дослідження дає змогу дійти таких висновків: асоціати слова-стимулу WUT утворюють основні (парадигматичні, синтагматичні) та допоміжні відношення (реакція-синтагма, реакція-відмова) з лексиконом індивіда. Виокремлено три групи асоціатів: типові, нетипові, перехідні. Типові асоціати відображають стереотипне мислення етносу, природа перехідних і нетипових асоціатів потенційно відкрита, динамічна й змінна. Лексикографічне тлумачення поняття “Wut” і його «живе розуміння» збігаються почасти. В лексикографічній дефініції увагу акцентовано більшою мірою на негативному сенсі Wut, «живе уявлення» – відносно широке й презентабельне, актуалізує негативні, нейтральні, позитивні характеристики відповідно. Семантика асоціатів слова-стимулу WUT корелює з трьома основними темами: «Людина», «Червоний колір», «Буття», орієнтована на новий, нестандартний лінгвофілософський пошук.

У перспективі, крім названих у ході досліджень проблем, маємо на меті порівняти асоціати слова-стимулу WUT автохтонів Німеччини та Австрії або автохтонів та іноземців, що вивчають німецьку мову як фах чи є її носіями.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Астрогор А. В поисках истины. Москва : Профит Стайл, 2018. 160 с.
2. Бешлей О. Семантико-когнітивний аналіз синонімів концепту YOTH. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2016. Випуск 26. С. 24–29.
3. Білинський М. Щільність та зв'язність синоніміки англійського дієслова. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2003. Випуск 155. С. 20–31.
4. Изард К.Э. Психология эмоций. Санкт-Петербург : Питер, 2008. 464 с.
5. Кириленко Т. Володимир Роменець про зміст переживання у процесі самопізнання особистості. *Психологія і суспільство*. 2016. № 2. С. 84–89.
6. Кириленко Т.С. Короткий словник термінів. *Психологія: емоційна сфера особистості*. Київ : Либідь, 2007. С. 238–244.
7. Ковбасюк Л.А. Семантичний та функціональний аспекти одиниць вторинної номінації з компонентом «кольороназва» в сучасній німецькій мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». Київ : Київський національний лінгвістичний університет, 2004. 20 с.
8. Левицкий В.В. Квантитативные методы в лингвистике. Винница : Нова Книга, 2007. 264 с.
9. ЛСД – Літературознавчий словник-довідник. Київ : Видавничий центр Академія, 2006. 752 с.
10. Мюллер В. Великий німецько-український словник. Київ : Чумацький Шлях, 2012. 792 с.
11. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: У 2 Кн. Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ : Либідь, 2004. 576 с.
12. Пименова М.В. Введение в когнитивную лингвистику. / Предисловие. Попова З.Д. и др. Севастополь : Рибэст, 2009. С. 3–11.
13. Попова З.Д., Стернин Й.А. Полевая модель концепта. Попова З.Д. и др. Введение в когнитивную лингвистику. Севастополь : Рибэст, 2009. С. 12–43.
14. Романова Н.В. Асоціати як засіб реалізації психологічно реального значення EKEL. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов»*. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. 2012. № 1003. Випуск 70. С. 16–21.
15. Романова Н.В. Особливості семантики слова-стимулу CHAOS «хаос» (на матеріалі спрямованого асоціативного експерименту). *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2012а. № 12 (7). С. 110–121.
16. Романова Н.В. Семантика асоціатів на слово-стимул ÜBERRASCHUNG (на матеріалі спрямованого асоціативного експерименту). *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького національного університету*. 2012б. Випуск 7. С. 120–130.
17. Романова Н.В. Семантика асоціатів Angst: лінгвістичний аспект. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2012в. № 14 (249). С. 91–96.
18. Романова Н.В. Семантика асоціатів Schamgefühl у лінгвістичному контексті. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2012д. Випуск 10. С. 281–290.
19. Романова Н.В. Типові й «нетипові» значення назв базових емоцій у сучасній німецькій мові. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2018. Т. 29 (68) № 1. С. 54–58.
20. Сокол М.М. Терміни «поняття» та «концепт» у контексті сучасних лінгвістичних студій. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2016. Випуск 10 Т. 3 (Р–Я). С. 71–76.
21. Шаховский В.И. Эмоции в коммуникативной лингвистике. *Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство*. Москва : Языки славянских культур, 2009. С. 671–683.
22. Ярмолович О.И. Архетипы в цветообозначении. Красный. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2012. Випуск 10. С. 324–330.
23. Bulitta E., Bulitta H. Wörterbuch der Synonyme und Antonyme. Frankfurt am Main : Fischer, 1991. 800 S.
24. DUDEN. Redewendungen. Mannheim : Dudenverlag, 2008. Bd. 11. 960 S.
25. Fiehler R. Kommunikation und Emotion: theoretische und empirische Untersuchungen zur Rolle von Emotionen in der verbalen Interaktion. Berlin : de Gruyter, 1990. 365 S.
26. WAHRIG. Wörterbuch der deutschen Sprache / von R. Wahrig-Burfeind. München : dtv, 2012. 1152 S.

REFERENCES:

1. Astrogor, A. (2018). *V poiskakh istiny [In search of truth]*. Moscow: Profit Style [in Russian].
2. Beshlei, O. (2016). Semantyko-kohnityvnyi analiz synonymiv kontseptu YOTH [Semantic-cognitive analysis of synonyms of the concept YOTH]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Linguistics"*, 26. Pp. 24–29 [in Ukrainian].
3. Bilynskyi, M. (2003). Schilnist ta zvyaznist synonymiky anhliiskoho dieslova [Compactness and Cohesion of the Synonymic Binding of the English Verb]. *Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Germanic Philology*, 155. Pp. 20–31 [in Ukrainian].
4. Bulitta, E. & Bulitta, H. (1991). *Wörterbuch der Synonyme und Antonyme*. Frankfurt am Main: Fischer.
5. DUDEN (2008). *Redewendungen*. Mannheim : Dudenverlag. Bd. 11.
6. Fiehler, R. (1990). *Kommunikation und Emotion: theoretische und empirische Untersuchungen zur Rolle von Emotionen in der verbalen Interaktion*. Berlin: de Gruyter.
7. Izard, K.E. (2008). *Psikhologiya emotsii [Psychology of Emotions]*. Sankt-Petersburg: Pieter [in Russian].
8. Kovbasyuk, L.A. (2004). *Semantychnyi ta funktsionalnyi aspekty odynyts vtorynnoi nominatsii z komponentom "kolyoronazva" v suchasnyy nimetsii movi [Semantic and Functional Aspects of Secondary Nomination Units with*

- "Colour Term" in Modern German]. Extended abstract of Candidate's thesis. Kyiv: Kyiv National Linguistic University [in Ukrainian].
9. Kyrylenko, T. (2016). Volodymyr Romenets pro зміst perezhyvannya u protsesi samopiznannya osobystosti [Volodymyr Romenets about the Content of Experiences in the Process of Self-knowledge of Personality]. *Psychology and Society*, 2. Pp. 84–89 [in Ukrainian].
 10. Kyrylenko, T.S. (2007). Korotkyi slovnyk terminiv [Laconic dictionary of terms]. *Psychology: Emotional Sphere of Personality*. Kyiv: Lybid. Pp. 238–244 [in Ukrainian].
 11. Levitskii, V.V. (2007). *Kvantitativnye metody v lingvistike* [Quantitative Methods in Linguistic]. Vinnitsa: New Book [in Russian].
 12. LSD (2006). *Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk* [Literary dictionary-reference book]. Kyiv: Publishing Center Academy [in Ukrainian].
 13. Myuller, V. (2012). *Velykyi nimetsko-ukrainskyi slovnyk* [Gross German-Ukrainian Dictionary]. Kyiv: Chumatskyi Road [in German and Ukrainian].
 14. Orban-Lembryk, L.E. (2004). *Sotsialna psykholohiya: U 2 Kn. Kn. 1: Sotsialna psykholohiya osobystosti i spilkuvannya* [Social Psychology in 2 books. Book 1: Social Psychology of Personality and Assosiation]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
 15. Pimenova, M.V. (2009). Predislovie [Preface]. Popova, Z.D. et al. (eds.). *Introduction to Cognitive Linguistics*. Sevastopol: Ribest. P. 3–11 [in Russian].
 16. Popova, Y.D. & Stermin, I.A. (2009). Polevaya model kontseptu. Popova Z.D. et al. (eds.). *Introduction to Cognitive Linguistics*. Sevastopol: Ribest. Pp. 12–43 [in Russian].
 17. Romanova, N.V. (2012). Asotsiaty yak zasib realizatsii psykholohichno realnoho znachennya EKEL [Associates as a Means Realization of Psychological Actual Meaning of EKEL]. *Bulletin of Karazin National University Kharkiv. Series "Romance and German Philology. Methods of teaching of foreign languages"*, 1003, 70. Pp. 16–21 [in Ukrainian].
 18. Romanova, N.V. (2012a). Osoblyvosti semantyky slovastymulu CHAOS "KHAOS" (na materialii spryamovanoho eksperymentu) [Features of the semantics of the word-stimulus CHAOS "CHAOS" (based on directional associative experiment)]. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University*, 12 (7). Pp. 110–121 [in Ukrainian].
 19. Romanova, N.V. (2012b). Semantyka asotsiativ na slovastymul ÜBERRASCHUNG (na materialii spryamovanoho eksperymentu) [Semantics associates on the word-stimulus ÜBERRASCHUNG (based on directional experiment)]. *Philological Studies: Scientific Bulletin of Kryvyi Rih National University*, 7. Pp. 120–130 [in Ukrainian].
 20. Romanova, N.V. (2012c). Semantyka asotsiativ Angst: linhvistychnyi aspekt [The semantics of associates of Angst: the linguistic aspect]. *Bulletin of Taras Shevchenko National University Luhansk*, 14 (249). Pp. 91–96 [in Ukrainian].
 21. Romanova, N.V. (2012d). Semantyka asotsiativ *Schamgefühl* u linhvistychnomu konteksti [The semantics of associates *Schamgefühl* in linguistic context]. *Modern Research in Foreign Philology*, 10. Pp. 281–290 [in Ukrainian].
 22. Romanova, N.V. (2018). Typovi i "netyповi" znachennya nazv bazovykh emotsii u suchasni nimetskiy movi [Standard and "Instandard" Meanings of the Basic Emotions Names in the Modern German Language]. *Scientific Notes of Vernadsky National University Tavriya. Series "Philology. Social Communication"*, 1, 29 (68). Pp. 54–58 [in Ukrainian].
 23. Shakhovskii, V.I. (2009). Emotsii v kommunikativnoi lingvistike [Emotions in Communication Linguistics]. *The Horizons of modern Linguistics: Traditions and Innovation*, pp. 671–683. Moscow: Languages of Slavic Culture [in Russian].
 24. Sokol, M.M. (2016). Terminy "ponyattya" ta "kontsept" u konteksti linhvistychnykh studii [Of terms "concept" and "idea" in the context of modern linguistic studies]. *Actual Problems of Philology and Translating*, 10, 3 (R–Ya). Pp. 71–76 [in Ukrainian].
 25. WAHRIG (2012). *Wörterbuch der deutschen Sprache*. München: dtv.
 26. Yarmolovich, O.I. (2012). Arkhetypy v tsvetooboznachenii. Krasnyi [Archetypes in color nomination. The red]. *Modern Research in Foreign Philology*, 10. Pp. 324–330 [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 02.09.2020.
The article was received September 2, 2020.